

روش مدیریت

پیامبر اسلام ﷺ

عباس نیکزاد

سرشناسه : نیکزاد، عباس، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور : روش مدیریتی پیامبر اسلام ﷺ / عباس نیکزاد.
مشخصات نشر : قم: مشهور، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری : ۱۵۲ ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۸-۲۳۱-۳

یادداشت : واژه‌نامه.
موضوع : محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - نظریه درباره مدیریت
موضوع : محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - سیاست و حکومت
موضوع : مدیریت (اسلام)
رده بندی کنگره : BP۲۴/۸ / ۹۴ م ۱۳۹۰
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۳
شماره کتابشناسی ملی : ۲۳۶۷۱۵۶

مؤسسه انتشارات مشهور

شناسنامه کتاب

نام کتاب ■ روش مدیریتی پیامبر اسلام ﷺ

مؤلف ■ عباس نیکزاد

ناشر ■ مشهور

شمارگان ■ ۳۰۰۰

نوبت چاپ ■ اول ۹۰

چاپ ■ کمال الملک

قیمت ■ ۲۶۰۰ تومان

شابک ■ ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۸-۲۳۱-۳

دفتر فروش:

انتشارات مشهور

قم: خیابان لرم / پاساژ قدس / طبقه پایین / پلاک ۵ / تلفن: ۷۷۴۷۴۶۲ - ۷۷۴۶۸۰۶ - ۲۵۱
دفتر مرکزی: خیابان سمیه / کوچه ۲۶ / پلاک ۸ / تلفن: ۷۸۳۱۶۴۶ - ۷۸۳۸۹۱۱ - ۲۵۱

فهرست مطالب

۱۱	حمد نامه
۱۲	اهداء
۱۳	مقدمه

بخش اول: کلیات

۱۷	انگیزه انتخاب موضوع
۱۸	اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۹	پرسشهای تحقیق
۲۰	فرضیه های تحقیق
۲۰	هدف تحقیق
۲۲	تعریف لغوی مدیریت
۲۲	در اصطلاح

بخش دوم:

■ ویژگی های منحصر به فرد پیامبر اسلام ﷺ

فصل اول: توصیف خدا از پیامبر اسلام ﷺ

۲۷	توصیف خدا از پیامبر
۲۸	الف - درودهای خاص و بی کران
۲۹	ب) اهدای کوثر و اتمام نعمت

فصل دوم: دلایل قرآنی

۳۱	دلایل قرآنی بر جهانی بودن اسلام
۳۲	الف) رحمة للعالمین

- ۳۳ (ب) خلق عظیم
- ۳۵ (ج) اسوه حسنه

بخش سوم:

■ سیره مدیریتی پیامبر اسلام ﷺ

فصل اول: سیره مدیریتی

- ۳۹ مدیریت بر قلبها
- ۴۰ سعه صدر
- ۴۲ (الف) عیب پوشی
- ۴۳ (ب) بردباری
- ۴۴ (ج) انصاف
- ۴۵ عدالت
- ۴۵ ابهام زدایی
- ۴۷ امانت بودن مدیریت
- ۴۸ محبت و رابطه آن با اطاعت
- ۵۰ نظم و انضباط و جدیت در امور
- ۵۱ تصمیم گیری

فصل دوم: وظایف مدیران

- ۵۴ پاسخگویی و مسئولیت پذیری
- ۵۷ عوامل مؤثر در پاسخگویی موفق
- ۵۷ الف - ارتباط مستقیم با زیر دستان
- ۵۸ ب - ارتباط آسان زیر دستان با مدیر
- ۵۸ ج - تعیین وقت خاص برای مراجعات مردمی
- ۵۹ د - خوشرویی
- ۵۹ و - ظرفیت مخاطب
- ۶۰ ه) پاسخگویی در عمل

بخش چهارم:

■ مدیریت اجتماعی پیامبر اسلام ﷺ

فصل اول: سیره اجتماعی پیامبر اسلام ﷺ

۶۳.....	مساوات.....
۶۴.....	الف - مساوات اجتماعی.....
۶۵.....	ب- مساوات در برابر قانون.....
۶۵.....	ج - مساوات در تقسیم بیت المال.....
۶۶.....	مشورت کردن.....
۶۷.....	عدالت اجتماعی.....
۶۸.....	الف - عدالت اجتماعی و خدمات اجتماعی.....
۶۹.....	ب - عدالت اجتماعی و عدالت اقتصادی.....

فصل دوم: اخلاق اجتماعی پیامبر اسلام ﷺ

۷۰.....	مردم داری.....
۷۰.....	خنده رویی.....
۷۱.....	رعایت ادب در برخوردها.....
۷۲.....	مردمی بودن و مردمی زیستن.....
۷۳.....	دید و بازدید و احوالپرسی.....
۷۴.....	روحیه و اخلاق کریمانه.....
۷۵.....	رسیدگی به گرفتاری‌ها و حل مشکلات مردم.....

بخش پنجم:

■ راه کارهای نبوی ﷺ در جهت استفاده بهینه از استعداد جوانی

فصل اول: بعد جوانان

۷۹.....	عقل و هوش فراوان.....
۸۰.....	تربیت پذیری ایده آل.....

- ۸۱..... فطرت و وجدان الهی
- ۸۲..... مسؤولیتهای خطیر دوران جوانی
- ۸۲..... الف: مسؤولیت جسمانی و بدنی
- ۸۳..... کمال جویی اخلاقی و معنوی:
- ۸۴..... ج: مسؤولیت اجتماعی در نظام اسلامی
- فصل دوم: نمونه‌هایی از فعالیت‌های زیبای نبوی ﷺ در دوران جوانی**
- ۸۵..... پرورش در سختی و دشواری
- ۸۵..... قدرت روحی و جسمی
- ۸۶..... همکاری با جوانان متعهد

بخش ششم:

■ نگاهی به حقوق زنان و کودکان

فصل اول: حقوق زنان در سیره نبوی ﷺ

- ۸۹..... جایگاه زن در اسلام
- ۹۰..... بررسی شهادت زنان در فقه و قانون مجازات اسلامی
- ۹۲..... بررسی دیه زن و مرد در فقه و قانون مجازات اسلامی
- ۹۴..... بررسی قصاص زن و مرد در فقه و قانون مجازات اسلامی

فصل دوم: اهمیت خانواده در سیره نبوی ﷺ

- ۹۸..... دوست داشتن همسر
- ۹۹..... شوخی کردن با همسر
- ۹۹..... کار کردن در خانه
- ۱۰۰..... صدا زدن نامی که همسر دوست دارد:
- ۱۰۰..... مشورت
- ۱۰۱..... احترام به زن
- ۱۰۱..... مسافرت رفتن با یکدیگر

فصل سوم: حقوق کودکان در سیره نبوی ﷺ

- ۱۰۲..... هدیه دادن

۱۰۳.....	بوسیدن
۱۰۳.....	بازی کردن

بخش هفتم:

■ جایگاه اندیشه و تولید علم در سیره رسول اکرم ﷺ

فصل اول: علم آموزی در سیره نبوی ﷺ

۱۰۷.....	جایگاه علم و دانش در اسلام
۱۰۸.....	جایگاه و منزلت علم توأم با اخلاق
۱۰۹.....	علت پیشرفت سریع مسلمین در علوم و صنایع
۱۱۰.....	الف - تشویق به تعلیم و تعلم
۱۱۱.....	ب- دعوت به تفکر و اندیشیدن
۱۱۲.....	ج- تحقیق و پرسشگری

فصل دوم: گام‌های مبارزه با جهل

۱۱۴.....	لغو محدودیت زمانی
۱۱۴.....	لغو محدودیت مکانی
۱۱۵.....	لغو محدودیت طبقات
۱۱۵.....	لغو محدودیت استاد
۱۱۵.....	لغو بعضی از امتیازات و دادن امتیاز به علم
۱۱۵.....	فرضیه دانستن طلب علم
۱۱۶.....	عبادت دانستن طلب علم

بخش هشتم:

■ حکومت دینی در سیره پیامبر اسلام ﷺ

فصل اول: سیاست در سیره نبوی ﷺ

۱۱۹.....	ایجاد وحدت سیاسی
۱۲۰.....	حذف نظام طبقاتی

۱۲۰	برقراری پیمان برادری بین مسلمین
۱۲۱	تأسیس مسجد
۱۲۲	توجه به شرایط زمان و مکان
۱۲۲	تشکیل هویت مشترک فکری
۱۲۳	مبارزه فرهنگی

فصل دوم: دفاع و بعد نظامی در سیره نبوی ﷺ

۱۲۴	استراتژی دفاعی و جهادی
۱۲۶	اصل شایسته سالاری
۱۲۷	مشورت کردن
۱۲۹	حفظ حدود الله
۱۳۰	پیامبر و اسیران جنگی

بخش نهم:

■ خلاصه - نتیجه - پیشنهادات

۱۳۳	خلاصه
۱۳۳	بخش اول
۱۳۳	بخش دوم
۱۳۴	بخش سوم
۱۳۵	بخش چهارم
۱۳۶	بخش پنجم
۱۳۷	بخش ششم
۱۳۸	بخش هفتم
۱۳۸	بخش هشتم
۱۳۹	بخش نهم
۱۴۱	نتیجه
۱۴۶	پیشنهادهای
۱۴۷	فهرست منابع و مآخذ

■ حمد نامه

! تویی سزاوار ستایش های نیکو، و بسیار و بی شمار تو را ستودن اگر تو را آرزو کنند پس مهمترین آرزویی، و اگر به تو امید بندند، بهترین امیدی.

! درهای نعمت بر من گشودی که زبان به مدح غیر تو نگشایم، و بر این نعمت ها غیر از تو را ستایش نکنم، و زبان را در مدح نومید کنندگان، و آنان که مورد اعتماد نیستند باز نکنم.

! ای گستراننده هر گسترده، ای نگهدارنده آسمان ها، ای آفریننده دل ها بر فطرت های خویش دل های رستگار و دل های شقاوت زده. گرامی ترین درودها و افزون ترین برکات خود را بر حضرت محمد ﷺ بنده و فرستاده ات اختصاص ده، که خاتم پیامبران گذشته، و گشاینده درهای بسته و آشکار کننده حق با برهان است. دفع کننده لشکرهای باطل، و درهم کوبنده شوکت گمراهان است.

آن گونه که بار سنگین رسالت را بر دوش کشیدی، و به فرمانت قیام کرد، و به سرعت در راه خشنودی تو گام برداشت و حافظ و نگهبان عهد و پیمان تو بود.

! ما را در پیروی از فرستاده ات، پیامبر اکرم ﷺ و جانشینانش که همان اهل بیت ﷺ می باشند یاری و مدد فرما.

■ اهداء

این اثر ناچیز را به پیشگاه ملکوتی امین خدا، پیشوای انبیاء، ناخدای کشتی رستگاری و منادی دادگری و درست کرداری، خاتم الانبیاء حضرت محمد مصطفی ﷺ تقدیم می‌نمایم و سپس تقدیم به آخرین سلاله آن رسول گرامی، بر پا کننده عدل و داد آخرین منجی عالم بشریت حضرت مهدی علیه السلام که با آمدنش عطر دل انگیز حکومت نبوی استشمام گردیده و جان مرده دنیا تولدی دوباره خواهد یافت. و در نهایت تقدیم به پدر و مادر عزیز و گرامی‌ام که عمر خود را در جهت تعلیم و تربیت من صرف نموده‌اند که امیدوارم پروردگار عالم رحمت خود را شامل حال آنان بگرداند و سایه‌شان را از سر من حقیر کم نفرماید.

■ مقدمه

«لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة لمن كان يرجو الله و
اليوم الآخر»^۱

همانا رسول خدا برای شما الگویی خوب و نمونه‌ای کامل است، برای
کسی که به خدا و پاداش او و روز قیامت امیدوار باشد.

حمدی بی‌بدایت و سپاس بی‌نهایت سزاوار شایسته ذاتی است که برای
هدایت و سعادت انسان و پیامبران و سفیران الهی را مبعوث نمود و درود
بی‌پایان بر خاتم پیامبران حضرت محمد ﷺ و بر اهل بیت مطهر و پاکش که
وجود آنها در همه عصرها و نسل‌ها، اسوه و سرمشق بشریت هستند.

بعثت پیامبر اکرم ﷺ جهل و خرافات را باطل کرد ظلمت را در هم
شکست و در قلب تاریکی‌ها نور را بوجود آورد. آن چه پیامبر مردم را به آن
فرامی‌خواند ماده حیات و وسیله نجات است. راههای خوشبختی، رستگاری،
سعادت و نجات را برای مردم آشکار ساخت آن حضرت برگزیده خدای
جهانیان است پیامبری است که سرتاسر وجودش رحمت و رأفت است.

بدون تردید هر انسان بطور فطری طالب کمال است و افرادی را بطور
طبیعی الگو و قهرمان انتخاب می‌کند. این خواسته فطری که با آفرینش او

سرشته است، مورد توجه تربیتی. ویژه خالقش قرار گرفته است، لذا به اقتضای خلقت حکیمانه‌اش به این نیاز آدمی پاسخ مثبت داده و برای بشر در طول تاریخ پیامبران و رسولانی را به عنوان الگوی کامل فرستاده است که در رأس آنها، انسانی کامل و جامع، یعنی حضرت محمد ﷺ می‌باشد که به عنوان «اسوه حسنه» از او یاد می‌کند. نیاز به هدایت و سعادت در دنیای امروز بیش از هر عصر و نسلی رخ نموده است و بدین جهت پرداختن بطور دقیق و موشکافانه به پیامهای هدایت گرانه پیامبر اکرم ﷺ و جانشینان پاکش از تکالیف بوده و تنها راه نجات می‌باشد. در این مقطع زمانی یاد و نام مبارک پیامبر اکرم ﷺ از همیشه زنده‌تر است. امروز ملت اسلام و ملت ما بیش از همیشه به پیامبر اکرم ﷺ خود نیازمند است، به هدایت او، به بشارت و انداز او به پیام و معنویت او و به رحمتی که او به انسانها درس و تعلیم داد.

امروز درس پیغمبر اکرم ﷺ برای امتش و برای همه بشریت، درس عالم شدن، قوی شدن، درس اخلاق و کرامت، درس رحمت، درس جهاد و عزت و درس مقاومت است و ملت ما درس‌های او را باید پیوسته مرور کند و آنها را به درسهای زندگی و برنامه‌های جاری خود تبدیل نماید و به این شاگردی افتخار نماید.

جا دارد با پرداختن به سیره پر برکت و ارزشمند پیامبر اکرم حضرت محمد ﷺ این نعمت بزرگ خداوند متعال، نهایت استفاده را برده و از افکار و اندیشه‌های ناب آن بزرگوار به عنوان سر مشقی همیشگی و ابدی بهره‌مند گشته که قطعاً نتیجه این امر، سعادت و نجات بشریت خواهد بود.